

ΚΡΑΤΗΣΗ και ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Προστασία των ανιθαγενών από την αυθαίρετη κράτηση

Ποιο είναι το θέμα;

Τι μπορώ να κάνω ως επαγγελματίας πρώτης γραμμής προσφύγων;

Τι χρειάζεται να αλλάξει στο επίπεδο πολιτικής;

Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα και επιπλέον πηγές

Ποιο είναι το θέμα;

Η μη αναγνώριση της ανιθαγένειας και η μη προστασία των ανιθαγενών μπορεί να οδηγήσει σε **παράνομη κράτηση** και άλλες **σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**.

- ➔ **Κράτηση στο πλαίσιο της υποδοχής:** Οι ανιθαγενείς πρόσφυγες καλούνται μερικές φορές να παραμείνουν σε κέντρα υποδοχής για παρατεταμένες περιόδους λόγω αβεβαιότητας σχετικά με την ιθαγένειά τους, και σε ορισμένες περιπτώσεις κρατούνται ή υπόκεινται σε παράνομους περιορισμούς στην ελευθερία κίνησης, παραβιάζοντας τα πρότυπα της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής και άλλων νόμων.
- ➔ **Κράτηση για σκοπούς απομάκρυνσης:** Οι ανιθαγενείς των οποίων η ανιθαγένεια δεν έχει αναγνωριστεί κινδυνεύουν να κρατούνται παράνομα για μεγάλα και επαναλαμβανόμενα χρονικά διαστήματα με σκοπό την απομάκρυνσή τους, ακόμη και αν δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής ή προηγούμενης διαμονής επειδή δεν είναι υπήκοοι.
- ➔ **Επαναπροώθηση:** Οι ανιθαγενείς πρόσφυγες από χώρες όπως το Ιράκ, η Συρία ή η Αιθιοπία, των οποίων η ανιθαγένεια δεν εντοπίζεται στις διαδικασίες καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα, μπορεί, στο τέλος μιας ένοπλης σύγκρουσης, να ανακληθεί (παύσει) το καθεστώς του πρόσφυγα και στη συνέχεια να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο να κρατηθούν ή/και να αναγκαστούν να επιστρέψουν στη χώρα της προηγούμενης διαμονής τους (εάν γίνουν δεκτοί) για να αντιμετωπίσουν σοβαρές διακρίσεις και/ή διώξεις.

Τι μπορώ να κάνω ως επαγγελματίας πρώτης γραμμής προσφύγων;

Οι 4 Αρχές: Αναγνώριση, Εγγραφή, Αναφορά και Ανάγνωση!

1. Αναγνώριση της ανιθαγένειας

Μην υποθέσετε ότι όλοι έχουν ιθαγένεια ή ότι όλοι οι ανιθαγενείς γνωρίζουν ότι είναι ανιθαγενείς. Λάβετε υπόψη ότι ορισμένοι άνθρωποι μπορεί να θεωρούν ως «ιθαγένεια» την εθνικότητα ή την κοινοτική τους ομάδα και όχι την υπηκοότητα. Κατά την εξέταση του κατά πόσον η κράτηση ενός ατόμου είναι ή θα ήταν νόμιμη, να εξετάζεται κατά πόσον τα ζητήματα σχετικά με την ιθαγένεια και τον κίνδυνο ανιθαγένειας έχουν αντιμετωπιστεί επαρκώς κατά τη διαδικασία διαλογής και/ή

προσδιορισμού του καθεστώτος, ή εάν έχουν καταγραφεί ενδείξεις ανιθαγένειας, και να διερευνάται περαιτέρω εάν χρειάζεται. Για παράδειγμα:

- Οι αρχές της χώρας καταγωγής του αιτούντος ή οποιασδήποτε άλλης χώρας τον θεωρούν πολίτη και έχει δικαίωμα επιστροφής με το ίδιο εύρος δικαιωμάτων που συνδέονται με την υπηκοότητα;
- Ανήκει ο αιτών σε ομάδα που η κυβέρνηση της χώρας καταγωγής του δεν αναγνωρίζει ως πολίτες, όπως οι [Κούρδοι από τη Συρία](#) ή το Ιράκ ή οι [Μπιντούν από το Κουβέιτ](#);
- Κατάγεται ο αιτών από έδαφος που δεν αναγνωρίζεται από όλες τις χώρες ως κράτος ή/και όπου η αναγνώριση της κρατικής υπόστασης δεν συνεπάγεται πλήρη κυριαρχία ή πραγματική εθνικότητα του εν λόγω κράτους, όπως για παράδειγμα η [Παλαιστίνη](#) ή η [Δυτική Σαχάρα](#);
- Έχουν αποτύχει προηγούμενες προσπάθειες επιστροφής και υποδηλώνει αυτό ότι η χώρα της πιθανής επιστροφής δεν θεωρεί τον αιτούντα υπήκοο;
- Υπήρξαν καθυστερήσεις ή δυσκολίες στην απόκτηση ταξιδιωτικών εγγράφων ή εγγράφων ταυτότητας που θα επέτρεπαν την επιστροφή του αιτούντος, και αυτό υποδηλώνει ότι η χώρα πιθανής επιστροφής δεν θεωρεί τον αιτούντα υπήκοο;

Περισσότερες ερωτήσεις είναι διαθέσιμες εδώ: [Προσδιορισμός της Ανιθαγένειας: Ερωτήσεις ελέγχου](#)

2. Καταγραφή ανιθαγένειας/κινδύνου ανιθαγένειας

Εάν διαπιστώσετε ότι ένα άτομο μπορεί να είναι ανιθαγενής στο πλαίσιο της υποδοχής ή εάν το άτομο ισχυρίζεται ότι είναι ανιθαγενής, καταγράψτε αυτή τη σημαντική πληροφορία σε κάθε έγγραφο που σχετίζεται με το άτομο αυτό. Εάν ένα έντυπο δεν διαθέτει πεδία που να σας επιτρέπουν να καταγράψετε με ακρίβεια αυτές τις πληροφορίες, σημειώστε το κάπου στο έντυπο, ώστε να υπάρχει καταχωρημένο, και ενημερώστε το άτομο γι' αυτό, καθώς και για το ότι ενδέχεται να είναι σημαντικό στο μέλλον. Διατηρήστε επίσης αντίγραφα τυχόν σχετικών εγγράφων στο αρχείο σας, ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση σε αυτά αργότερα, εάν χρειαστεί.

Όταν τα τυποποιημένα έντυπα ή οι κατάλογοι ελέγχου δεν περιέχουν ειδικό τμήμα για την καταγραφή αυτών των πληροφοριών, ζητήστε από το αρμόδιο πρόσωπο στην οργάνωσή σας να τα τροποποιήσει ώστε να περιλαμβάνουν τρόπους για την ακριβή καταγραφή του (κινδύνου) ανιθαγένειας σε όλα τα σχετικά έντυπα.

Στο πλαίσιο του προσδιορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα, πρέπει να καθοριστεί αν ο αιτών είναι ανιθαγενής και τι σημαίνει αυτό για τον ίδιο. Εάν είναι ανιθαγενής, αυτό θα πρέπει να καταγράφεται σαφώς σε όλα τα σχετικά έγγραφα, έτσι ώστε κατά τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα να αναγνωρίζεται η ανιθαγένειά του και να παραπέμπεται σε κατάλληλες διαδικασίες για τον προσδιορισμό της ανιθαγένειας (εάν υπάρχει). Αυτό θα είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι το άτομο δεν θα αντιμετωπίσει αργότερα προσπάθειες απομάκρυνσης που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αυθαίρετη κράτηση, ακόμη και αν σε κάποιο μελλοντικό σημείο οι περισσότεροι πρόσφυγες μπορούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

3. Παραπομπή των ατόμων για να λάβουν συμβουλές, υποστήριξη και πληροφορίες από ειδικούς

Εντοπίστε οργανισμούς που ειδικεύονται σε θέματα ανιθαγένειας και ιθαγένειας στη χώρα εργασίας σας για να δείτε εάν μπορούν να βοηθήσουν. Κάποια από τα [μέλη μας](#) μπορεί να είναι σε θέση να σας βοηθήσουν. Κατεβάστε και χρησιμοποιήστε τον [οδηγό/την αφίσσα](#) μας για τους φορείς αντιμετώπισης των προσφύγων και τον [σύντομο οδηγό](#) μας για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Σε κάποιες περιπτώσεις, ο καθορισμός της ανιθαγένειας ενός ατόμου απαιτεί εξειδικευμένη γνώση που δεν είναι διαθέσιμη στον δημόσιο τομέα και η προετοιμασία μιας αναφοράς που θα επιβεβαιώνει εάν το άτομο είναι άπατρις θα πρέπει να ανατεθεί σε έναν ειδικό.

4. Διαβάστε σχετικά την ανιθαγένεια και την κράτηση.

Υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες παρακάτω, καθώς και πολύ περισσότερες στις ιστοσελίδες μας (σύνδεσμοι παρακάτω). Μάθετε περισσότερα για την ανιθαγένεια και την κράτηση εδώ:

- ➔ Δείτε αυτό το [σύντομο βίντεο για την ανιθαγένεια και την κράτηση \(No One Will Notice\)](#)
- ➔ [ENS:\(Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Ανιθαγένεια:\) Protecting stateless persons from arbitrary detention\(Προστασία των ανιθαγενών από την αυθαίρετη κράτηση\)](#)
- ➔ [UNHCR tool for the identification and protection of stateless persons in detention\(Εργαλείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τον εντοπισμό και την προστασία των ανιθαγενών υπό κράτηση\)](#)
- ➔ [Equal Rights Trust Guidelines to protect stateless persons from arbitrary detention\(Οδηγίες του Equal Rights Trust για την προστασία των απάτριδων από την αυθαίρετη κράτηση\)](#)
- ➔ Our [Statelessness Index\(ΟΔείκτης Ανιθαγενείας μας\)](#)

Τι πρέπει να αλλάξει σε επίπεδο πολιτικής;

- ➔ Βελτίωση των διαδικασιών για τον [εντοπισμό και την καταγραφή της ανιθαγένειας](#).
- ➔ [Καθιέρωση ισχυρών διαδικασιών προσδιορισμού της ανιθαγένειας](#), τόσο ως αυτόνομων διαδικασιών όσο και στο πλαίσιο των διαδικασιών προσδιορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα.
- ➔ **Βελτίωση των νόμων και της καθοδήγησης** για την πρόληψη της αυθαίρετης κράτησης ανιθαγενών. Διασφάλιση ότι η ανιθαγένεια εξετάζεται ως σχετικό γεγονός στις αποφάσεις κράτησης και επιστροφής και ότι εάν ένα άτομο ισχυρίζεται ότι είναι ανιθαγενής προστατεύεται από την κράτηση, του παρέχονται πληροφορίες και νομική συνδρομή, παραπέμπεται σε διαδικασία προσδιορισμού της ανιθαγένειας για να διαπιστωθεί η ιθαγένειά του ή το δικαίωμά του σε προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενών, καθώς και του χορηγούνται ταυτότητα και βασικά δικαιώματα κατά την απελευθέρωσή του.
- ➔ **Ευαισθητοποίηση** των φορέων κράτησης μεταναστών και επιστροφής (συμπεριλαμβανομένων των υπαλλήλων, των δικαστών, των δικηγόρων και των ΜΚΟ) σχετικά με την ειδική κατάσταση και τις ανάγκες προστασίας των ανιθαγενών και εξασφάλιση της πρόσβασής τους σε πληροφορίες και πόρους σχετικά με την ανιθαγένεια.

Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα και πρόσθετες πηγές

Παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου: Υπάρχουν σαφή διεθνή και ευρωπαϊκά νομικά πρότυπα που προστατεύουν τους ανθρώπους από την παράνομη κράτηση. Σε πολλές περιπτώσεις αυτές αντικατοπτρίζονται σε εγγυήσεις κατά των διακρίσεων και της αυθαιρεσίας στα εθνικά νομικά πλαίσια. Ωστόσο, οι εγγυήσεις αυτές συχνά δεν εφαρμόζονται λόγω της αδυναμίας εντοπισμού της ανιθαγένειας και της προστασίας των ανιθαγενών.

Επαναλαμβανόμενη ή/και παρατεταμένη παράνομη κράτηση: Η φύση της ανιθαγένειας σημαίνει ότι πολύ συχνά οι ανιθαγενείς δεν έχουν καμία χώρα στην οποία να μπορούν να επιστρέψουν. Εάν δεν διαπιστωθεί η ανιθαγένεια και δεν υπάρχει οδός νόμιμης διαμονής στην Ευρώπη, οι άνθρωποι αυτοί μπορεί να υποβληθούν σε επανειλημμένες, ανεπιτυχείς προσπάθειες απομάκρυνσης. Σε πολλές χώρες, αυτό μπορεί, επίσης, να σημαίνει ότι υφίσταται επανειλημμένες ή παρατεταμένες περιόδους κράτησης, η οποία είναι παράνομη εάν έχει ως σκοπό την απομάκρυνση, αλλά η απομάκρυνση δεν είναι επικείμενη ή δεν υπάρχει πλέον εύλογη προοπτική απομάκρυνσης.

Έλλειψη προσδιορισμού της ανιθαγένειας: Σε πολλές χώρες, η έλλειψη ειδικής διαδικασίας προσδιορισμού της ανιθαγένειας (SDP) ή/και ο ισχυρός προσδιορισμός της ανιθαγένειας στις διαδικασίες προσδιορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα συμβάλλει στην παράνομη κράτηση ή επιστροφή ανιθαγενών σε χώρα της οποίας δεν είναι υπήκοοι. Σε ορισμένες χώρες, ορισμένοι άνθρωποι αναγνωρίζονται ως ανιθαγενείς, αλλά δεν τους χορηγείται καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία (ή άλλη μορφή νόμιμης διαμονής). Μπορεί να μην υπάρχει νομική οδός για να νομιμοποιήσουν το καθεστώς τους. Αυτό το κενό προστασίας μπορεί να αφήσει τους ανθρώπους σε εκκρεμότητα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να κρατούνται επ' αόριστον χωρίς πραγματική προοπτική απομάκρυνσης.

Λάβετε περισσότερες πληροφορίες

[European Network on Statelessness](#) (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Ανιθαγένεια)

[Stateless Journeys](#)

[Statelessness Index](#) (Ευρετήριο Ανιθαγένειας)

[UNHCR's Ending Statelessness](#) (Ιστότοπος της ΥΑ/ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες — Εξάλειψη της Ανιθαγένειας)

[UNHCR's Self-Study Module on Statelessness](#) (Ενότητα αυτοδιδασκαλίας για την Ανιθαγένεια από την ΥΑ/ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Ινστιτούτο Ανιθαγένειας και Ενσωμάτωσης)

[Statefree](#)

Besuchen Sie einen Kurs am [Institut für Staatenlosigkeit und Inklusion](#) oder an der [Universität von Melbourne](#).

Παρακολουθήστε ένα μάθημα στο [Ινστιτούτο Ανιθαγένειας και Ενσωμάτωσης](#) ή στο [Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης](#).

Οι οργανισμοί στην Ευρώπη μπορούν να [επικοινωνήσουν με το ENS](#) σχετικά με τις δυνατότητες κατάρτισης.

Μπορείτε επίσης [να εγγραφείτε στη λίστα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας/newsletter](#), να μας ακολουθήσετε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να υποστηρίξετε την [εκστρατεία της Stateless Journeys](#).

« Η αναμονή είναι το χειρότερο μέρος της κράτησης. Είναι σαν να μην έχεις κανέναν έλεγχο πια, απλά κάθεται και περιμένεις. Περιμένετε να σας πει κάποιος άλλος ποιος είστε και ποια είναι η χώρα σας...»

~ Απάτρις από το Πακιστάν σε συνέντευξη στην Πολωνία το 2015